

ഉമറൂബ്നുൽ ഖത്യാബ് (റ)

ഖത്യാബിന്റെ പുത്രൻ ഉമർ ശക്തനായ ഒരു ഗുസ്തിക്കാരൻ, പ്രതിയോഗികളെ നിഷ്പ്രയാസം മലർത്തിയടിക്കും. ആരെയും പേടിയില്ല. സാഹസകൃത്യങ്ങൾ പ്രിയങ്കരമാണ്.

മക്കയിലെ പുതിയ മതത്തോട് അദ്ദേഹത്തിനുള്ള കഠിന വിദ്വേഷത്തിൽ അത്ഭുതപ്പെടാനില്ല, സ്വാഭാവികം.

ഖത്യാബിന്റെ കഴുത വിശ്വസിച്ചാലും പുത്രൻ വിശ്വസിക്കുകയില്ല എന്ന് മുസ്ലിംകൾ പറയാറുണ്ടായിരുന്നത്രെ!

ആജാനുബാഹുവായ അദ്ദേഹത്തെ ഏത് ജനക്കൂട്ടത്തിലും തലനിവർന്നു കാണാനായിരുന്നു. ദൃഢമായ പേശികളും ബലമുള്ള കൈകാലുകളും വീതിയുള്ള മാർവിടവും രക്തവർണ്ണവുമുള്ള അദ്ദേഹം അബൂജഹലിനെപോലെ പ്രാപ്തനായിരുന്നു.

വിട്ടുവീഴ്ചയും സംയമനവും അറിയാത്ത തീവ്രവാദി ഏത് പ്രതിബന്ധവും കൂസുകയില്ല! മുസ്ലിംകൾ അദ്ദേഹത്തെ ഭയന്നു. നബി(സ) പ്രാർത്ഥിച്ചു: “അല്ലാഹുവേ, രണ്ടാലൊരു ഉമറിനെ (അബൂജഹലിനെയും, ഉമറിനെയും) കൊണ്ടു ഇസ്ലാമിനെ നീ പ്രബലമാക്കണമേ”

* * *

നട്ടുച്ചനേരം ഉറപ്പിപ്പിച്ചുവാളുമായി ഉമർ നബിയുടെ രഹസ്യ സങ്കേതമായ ദാറുൽ അർഖമിനെ ലക്ഷ്യമാക്കി നടന്നു - മുഹമ്മദിനെ കൊല്ലണം.

കോല്ലുന്നവർക്ക് ഖുറൈശികൾ നൂറ് ഒട്ടകം പാരിതോഷികം പ്രഖ്യാപിച്ചിരുന്നു.

കോപം സ്പർശിക്കുന്ന മുഖവും അടങ്ങാത്ത ദൃഢനിശ്ചയവുമായി രൗദ്രഭാവം പുണ്ടുവരുന്ന ഉമറിനെ വഴിയിൽവെച്ചു നഹുമുബ്നുഅബ്ദില്ല കണ്ടുമുട്ടി. വളരെ വിനയത്തോടുകൂടി ചോദിച്ചു:

“ഉമർ എങ്ങോട്ടാണ്?”

ഉമർ പറഞ്ഞു: മുഹമ്മദിന്റെ അടുത്തേക്ക്. ഞാൻ അവന്റെ കഥ കഴിക്കാൻ ഉറച്ചിരിക്കുന്നു.

നഹും : എന്തിന്? അത് പാടില്ല.

ഉമർ : നീയും അവന്റെ വലയിലാണോ? എങ്കിൽ നിന്നെയും ഞാൻ വെറുതെ വിടുകയില്ല.

നജ്ജം : ഞാൻ മാത്രമല്ല, നിന്റെ സഹോദരി ഫാതിമയും ഭർത്താവ് സജ്ജദ്ദും മുസ്ലിംകളായിരുന്നു. അവരെ നോക്കിയിട്ടുമതി അന്യരുടെ കാര്യം.

ഉമർ അന്ധനായിപ്പോയി കോപം ദിഗ്ഭ്രമിച്ചു. തന്റെ സ്വന്തം വീട്ടിൽ മുഹമ്മദിന്റെ ബാധയോ! അത് തടഞ്ഞിട്ടുമതി ബാക്കിക്കാര്യം.

ഉറപ്പിച്ചിട്ടു വാളുമായി അദ്ദേഹം സജ്ജദിന്റെ വീട്ടിലേക്ക് പോയി. കരക് ഉള്ളിൽനിന്ന് അടച്ചിരുന്നു. അകത്ത് നിന്ന് ഒരു നേരിയ ശബ്ദം കേൾക്കുന്നുണ്ട്.

ഖബ്ബാബും സജ്ജദ്ദും ഫാതിമയും ഖുർആൻ പഠിക്കുകയായിരുന്നു. ഉമർ വാതിലിൽ മുട്ടി.

ഉമാറാണെന്നറിഞ്ഞ ഖബ്ബാബ് അകത്തൊളിച്ചു. ഖുർആൻ ഒളിപ്പിച്ചുവെച്ചു. അവർ വാതിൽ തുറന്നു.

ഉമർ ചോദിച്ചു: ഞാൻ അകത്ത് നിന്നൊരു ശബ്ദം കേട്ടല്ലോ. അത് എന്തായിരുന്നു?

ഫാതിമ : ഒന്നുമില്ല, ഞങ്ങൾ സംസാരിക്കുകയായിരുന്നു.

ഉമർ : നിങ്ങൾ മുഹമ്മദിന്റെ മതം സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് കേട്ടല്ലോ. അത് ശരിയാണോ?

സജ്ജദ് : അത് സത്യമാണെങ്കിലെന്താ, വിശ്വസിച്ചുകൂടെ?

ഉമർ സജ്ജദിന്റെ മേൽ ചാടിവീണു. മലർത്തടിച്ചു നെഞ്ചിൽ കേറിയിരുന്നു. ഫാതിമ ഭർത്താവിന്റെ സഹായത്തിനെത്തി. അവർക്ക് മുറിവ് പറ്റി. രക്തമൊഴുകി. ഒരു സിംഹിയെപ്പോലെ അവർ അലറി: “അല്ലാഹുവിന്റെ ശത്രു, ഏകദൈവത്തിൽ വിശ്വസിച്ചതിനാണോ നീ ഞങ്ങളെ ഉപദ്രവിക്കുന്നത്? അല്ലാഹുവല്ലാതെ ആരാധ്യനില്ലെന്നും മുഹമ്മദ് അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രവാചകനാണെന്നും ഞാനിതാ വിശ്വസിച്ചിരിക്കുന്നു. നീ എന്തുചെയ്യും, ഒന്നുകാണട്ടെ!

രക്തമൊഴുകുന്ന സഹോദരിയുടെ ഗർജനം ഉമറിൽ വീണ്ടുവിജാരമുണ്ടാക്കി; കലിമത്തുതാഹീദിന്റെ മാസ്മരശക്തി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയം കീഴ്പ്പെടുത്തിയതു പോലെ.

ഉമർ ആക്രമണത്തിൽനിന്ന് പിന്തിരിഞ്ഞു.

ഫാതിമയോട് ഒളിപ്പിച്ചുവെച്ച ഏട് ആവശ്യപ്പെട്ടു.

ഫാത്തിമ പറഞ്ഞു: അത് ശുദ്ധന്മാർക്കു മാത്രമേ നൽകിക്കൂട്ടൂ. കുളിച്ചു വൃത്തിയായി വരു!

ഉമർ(റ) അനുസരിച്ചു. ഫാത്തിമ ഏടു നൽകി.

അദ്ദേഹം വായിച്ചു.

“താഹാ, നാം ഖുർആൻ അവതരിപ്പിച്ചത് താങ്കൾ വിഷമിക്കാനല്ല. ഭയഭക്തിയുള്ള വർക്ക് ഉൽബോധനമായിക്കൊണ്ടു മാത്രമാണ്. ഭൂമിയെയും ഉന്നതങ്ങളായ ആകാശങ്ങളെയും സൃഷ്ടിച്ചവന്റെ പക്കൽ നിന്ന് അവതീർണ്ണമായതാണിത്! ആ കരുണാവാരിധി സിംഹാസനത്തിൽ ആരോഹണം ചെയ്തിരിക്കുന്നു! ഉപരിലോകത്തിലുള്ളതും ഭൂമിയിലുള്ളതും അവയ്ക്കിടയിലുള്ളതും ഭൂമിയിലുള്ളതും അവയ്ക്കിടയിലുള്ളതും ഭൂമിയുടെ അന്തരാളത്തിലുള്ളതും അവന്റെതു മാത്രമത്രെ! താങ്കൾ ഉറക്കെ പറയുന്നുവെങ്കിൽ, രഹസ്യമായും അതിനിശ്ശൂന്യമായതുമെല്ലാം അറിയുന്നവനാണ് അല്ലാഹു! അവനല്ലാതെ ആരാധ്യനില്ല. അവൻ വിശുദ്ധ നാമങ്ങളുണ്ട്: ഞാനാണ് താങ്കളെ നിയോഗിച്ചത്. അതുകൊണ്ട് നൽകപ്പെടുന്ന സന്ദേശം ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾക്കുക. തീർച്ചയായും ഞാൻ തന്നെയാണ് അല്ലാഹു. ഞാനല്ലാതെ ആരാധ്യനില്ല. അതിനാൽ എന്നെ മാത്രം ആരാധിക്കുക. എന്നെ സ്മരിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി നമസ്കാരം കൃത്യമായി നിർവ്വഹിക്കുകയും ചെയ്യുക. അന്ത്യനാൾ വരികതന്നെ ചെയ്യും. അവനവന്റെ പ്രവർത്തനഫലം നൽകുന്നതിന് വേണ്ടി ഞാൻ അത് രഹസ്യമാക്കി വെക്കും. അതുകൊണ്ട് വിശ്വസിക്കാതെ ദേഹേഹരയെ പിൻപറ്റി ജീവിക്കുന്നവർ താങ്കളെ പിന്തിരിപ്പിക്കാതിരിക്കട്ടെ. പിന്തിരിഞ്ഞുകളഞ്ഞാൽ താങ്കൾ നാശമടയും. (സുറത്ത് താഹാ).

പരിശുദ്ധ ഖുർആൻ ഉമറിനെ സ്വാധീനിച്ചു കഴിഞ്ഞു. അദ്ദേഹം ഏട് മാറോടണച്ചു; ഇതാണ് ദൈവമെങ്കിൽ അവന്നു പങ്കാളികളില്ല. ഞാൻ വിശ്വസിച്ചിരിക്കുന്നു.

എനിക്ക് മുഹമ്മദിനെ കാണണം. ഉമറിന്റെ മനപ്പരിവർത്തനം മനസ്സിലാക്കിയ ഖബ്ബാബ്(റ) പുറത്ത് വന്നു.

അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു: “ഉമറേ, സന്തോഷിക്കുക നിന്നെക്കുറിച്ച് അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രവാചകൻ ചെയ്ത പ്രാർത്ഥന ഫലിച്ചിരിക്കുന്നു.”

ഉമർ(റ) സാവേശം അർഖമിന്റെ വീട്ടിലേക്കുപോയി. നബി(സ)യെയും അനുയായികളെയും കണ്ടു. ഇസ്ലാംമതം ആശ്ശേഷിച്ചു.

മുസ്ലിംകളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആഘോദദരിതമായ ഒരു സംഭവമായിരുന്നു അത്. സന്തോഷാതിരേകത്താൽ അവർ ഉച്ചത്തിൽ തക്ബീർ മുഴക്കി.

ജാഹിലിയത്തിന്റെ സംരക്ഷകനായിരുന്ന ഉമർ ഇസ്ലാമിന്റെ ധ്വജവാഹകനായി മാറി. തന്റെ വിശ്വാസം ഒളിച്ചുവെക്കാൻ അദ്ദേഹം ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല.

അദ്ദേഹം നബി(സ)യോടു ചോദിച്ചു: “നബിയേ, നമ്മുടെ ജീവിതവും മരണവും സത്യത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമല്ലേ?”

നബി(സ) ഉത്തരം നൽകി: “അതെ ഉമർ, നിങ്ങളുടെ ജീവിതവും മരണവും സത്യത്തിൽ അധിഷ്ഠിതം തന്നെ.”

ഉമർ : എങ്കിൽ നാം എന്തിന് ഒളിച്ചു കഴിയണം, നമുക്ക് പുറത്തിറങ്ങാം.

ഉമർ(റ)ന്റെയും ഹംസ(റ)യുടെയും നേതൃത്വത്തിൽ നബി(സ)യും അനുയായികളും പുറത്തിറങ്ങി. ഇസ്ലാമിന്റെ ജൈത്രയാത്രയ്ക്ക് നാനൂറുകൊണ്ടു കൂറിക്കപ്പെട്ടു.

ഉമറി(റ)നെ അക്രമിക്കാൻ കരുത്തുള്ളവർ ഖുറൈശികൾക്കിടയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

ജാഹിലിയത്തിന് വേണ്ടി താൻ ചെയ്ത സേവനങ്ങൾക്ക് പ്രായശ്ചിത്തമായി ഇസ്ലാമിന്റെ മാർഗത്തിൽ ആവുന്നതെല്ലാം ചെയ്യണമെന്ന് ഉമർ(റ) തീരുമാനിച്ചു. എല്ലാം പരസ്യമായി തല ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ!

ബിലാൽ, അമ്മാർ, ഖബ്ബാബ്, സുഹൈബ്, എന്നീ ദുർബ്ബലരും ബലഹീനരുമായ മുസ്ലിംകളെ ക്രൂരമായി മർദ്ദിച്ചിരുന്ന ഖുറൈശികളുടെ കരം ഉമർ(റ)ന് നേരെ പൊങ്ങുകയുണ്ടായില്ല.

ഉമറാകട്ടെ, പുതിയ മാർഗത്തിൽ തന്റെ സ്നേഹിതരെപ്പോലെ ത്യാഗവും കഷ്ടപ്പാടും സഹിക്കണമെന്ന് നിർബന്ധം പിടിച്ചു.

അബൂജഹലടക്കമുള്ളവർ ഉമറിനുനേരെ കണ്ണടുകുകയാണ് ചെയ്തത്!

ഖുറൈശികളെ ഉമർ (റ) വെല്ലുവിളിച്ചു.

ഒരിക്കൽ കഅബാലയത്തിനരികെ സഭ കൂടിയിരിക്കുകയായിരുന്ന ഖുറൈശി പ്രമുഖരെ അദ്ദേഹം വെല്ലുവിളിച്ചു ശല്യപ്പെടുത്തി. ജനം ക്ഷോഭിച്ചിളകി. ബഹളമായി. അവർ ഉമറി(റ)നെ അടിച്ചു. ഉമർ അങ്ങോട്ടും. പൊരിഞ്ഞ തല്ല്! അതിനിടയിൽ ഉമറിന്റെ അമ്മാവൻ ഓടിവന്ന് അദ്ദേഹത്തിന് അഭയം നൽകി.

ബലഹീനരായ കൂട്ടുകാർ ആരുടെയും അഭയമില്ലാതെ മർദ്ദിക്കപ്പെടുമ്പോൾ ഉമർ(റ) അമ്മാവന്റെ അഭയത്തിൽ നിർഭയനായി തുടരുകയോ! ഉമർ (റ) അത് ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. അമ്മാവന്റെ അഭയത്തിൽനിന്ന് മുക്തനായി. പിന്നീട് മദീനയിലേക്ക് ഹിജ്റ പോകുന്നതുവരെ ഉമർ(റ) കൊണ്ടും കൊടുത്തും കഴിഞ്ഞുപോന്നു.

മർദ്ദനം വർദ്ധിച്ചപ്പോൾ ആത്മരക്ഷാർത്ഥം മുസ്ലിംകൾ മദീനയിലേക്ക് ഹിജ്റ പോകാൻ തുടങ്ങി. എല്ലാവരും ആരുമറിയാതെ ഒളിച്ചോടുകയായിരുന്നു പതിവ്. ഉമർ(റ) ആവട്ടെ, കഅബയുടെ പരിസരത്ത് ചെന്ന് ഖുറൈശിപ്രമുഖരോട് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: “ഞാനിതാ മദീനയിലേക്ക് പോകുന്നു. എന്നെ തടയാൻ ത്രാണിയുള്ളവർ ആരെങ്കിലുമുണ്ടെങ്കിൽ വരട്ടെ.”

ഒന്നും സംഭവിച്ചില്ല. പരസ്യമായി തന്നെ ഉമർ പാലായനം ചെയ്തു!

* * *

മദീനയിലെ അന്തരീക്ഷം മക്കയെ അപേക്ഷിച്ചു സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെയും സമാധാനത്തിന്റെതുമായിരുന്നു.

ബനുസാലിം കുടുംബത്തിലെ ഒരു നായകനായിരുന്ന ഉത്ബത്ബ്നു മാലിക്ക് ആയിരുന്നു ഉമറി(റ)ന് നബി ഏൽപ്പിച്ചുകൊടുത്ത സഹോദരൻ.

ബദർ യുദ്ധത്തിൽ ഉമറി(റ)ന്റെ പങ്ക് അതിപ്രധാനമായിരുന്നു. ജീവൻ ത്യണവൽഗണിച്ച് അദ്ദേഹം പ്രവാചകന്റെ വലംകൈയായി നിലകൊണ്ടു.

ശത്രുപക്ഷക്കാരനായ തന്റെ അമ്മാവൻ ആസിബ്നുഹിശാമിനെ അദ്ദേഹത്തിന് വധിക്കേണ്ടിവന്നു. സത്യത്തിന്റെ മുമ്പിൽ കുടുംബബന്ധം ഉമറി(റ)ന് ത്യണ സമാനമായിരുന്നു.

യുദ്ധാനന്തരം തടവുകാരെ എന്തുചെയ്യണമെന്നു നബി(സ) പ്രമുഖരായ അനുയായികളോട് കൂടിയാലോചന നടത്തി.

പിഴ വാങ്ങി മോചിപ്പിക്കണമെന്ന് അബൂബക്കർ(റ) അടക്കമുള്ള സഹാബിമാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടപ്പോൾ, എല്ലാവരെയും വധിച്ചുകളയാണമെന്നായിരുന്നു ഉമറി(റ)ന്റെ നിലപാട്. അതും സ്വന്തക്കാരെ അവരവർ തന്നെ വധിക്കണമെന്ന്!

നബി(സ) സ്വീകരിച്ചത് അബൂബക്കർ(റ)ന്റെ അഭിപ്രായമായിരുന്നു. യുദ്ധ തടവുകാരെ അപ്രകാരം വിട്ടയക്കുകയും ചെയ്തു! പക്ഷേ, പ്രസ്തുത തീരുമാനത്തെ അധിക്ഷേപിച്ചുകൊണ്ടു പിന്നീട് ഖുർആൻ അവതരിച്ചു! ഉമറി(റ)ന്റെ അഭിപ്രായത്തോടു അനുയോജ്യമായി കൊണ്ടായിരുന്നു അത്!

ഉഹ്ദ്യുദ്ധം മുസ്ലിംകളുടെ പരാജയത്തിൽ കലാശിച്ചു. നബി(സ)യ്ക്ക് പരിക്കേൽക്കുകയും ഒരു കുഴിയിൽ വീണു അദ്ദേഹം മുസ്ലിംകളുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ നിന്ന് അപ്രത്യക്ഷമാവുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം വധിക്കപ്പെട്ടുവെന്ന് ശ്രുതി പരന്നു.

യുദ്ധത്തിന്റെ ഗതി അൽപ്പമൊന്ന് ശാന്തമായപ്പോൾ നബി(സ)യും മുപ്പതോളം അനുയായികളും മലമുകളിലേക്ക് കേറി. ഇത് കണ്ട ഒരുപറ്റം ശത്രു സൈന്യം ഖാലിദ്ബ്നുൽ വലീദിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ നബി(സ)യുടെ അടുത്തേക്ക് കുതിച്ചു. അത്യാപൽക്കരമായ പ്രസ്തുത ഘട്ടത്തിൽ നബി(സ) ഇങ്ങനെ പ്രർത്ഥിച്ചു:

“നാഥാ, ആ വരുന്ന ശത്രുക്കൾക്ക് ഇങ്ങോട്ടു എത്തിച്ചേരാൻ നീ അവസരം കൊടുക്കരുതേ.”

നൊടിയിടകൊണ്ട് ഉമറും കുറച്ചു അനുയായികളും അവിടെ ഓടിയെത്തി. ശത്രുക്കളെ നേരിട്ടു തുരത്തിയോടിച്ചു.

യുദ്ധാനന്തരം അബൂസുഫിയൻ പ്രസ്തുത മലയിടുക്കിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. മുസ്ലിംകളോട് ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു: “നിങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ മുഹമ്മദുണ്ടോ? അബൂബക്കറുണ്ടോ? ഉമറുണ്ടോ?”

ഒരോ ചോദ്യത്തിനും നബി(സ)യുടെ ആജ്ഞപ്രകാരം മൗനം മാത്രം മറുപടി ലഭിച്ചപ്പോൾ അബൂസുഫിയൻ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു: “അവരുടെയെല്ലാം കഥ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഹുബ്ല അത്യുന്നതനാകുന്നു.”

ഇത് കേട്ടു സഹിക്കവയ്യാതെ ഉമർ(റ) വിളിച്ചു പറഞ്ഞു: “അല്ലാഹു അത്യുന്നതനാകുന്നു. അല്ലാഹുവിന്റെ ശത്രുവേ, ഞങ്ങളെല്ലാവരും ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ട്.”

* * *

എല്ലാ യുദ്ധങ്ങളിലും നബി(സ)യോടൊപ്പം ഉമർ ധീരമായി പൊരുതി. ഹിജ്റ ഏഴാം വർഷം ചൈബറിൽ അദ്ദേഹം സംബന്ധിച്ചു. അതിന്റെ സൈനിക നേതൃത്വം തന്നെ ഒരുവേള ഏറ്റെടുക്കുകയുണ്ടായി.

ചൈബർ മുസ്ലിംകൾക്കു കീഴടങ്ങി. അവിടുത്തെ കൃഷി ഭൂമി സൈനികർ കിടയിൽ വീതിച്ചുകൊടുത്ത കൂട്ടത്തിൽ സമഗ് എന്ന സ്ഥലം ഉമറി(റ)ന് ലഭിച്ചു. പ്രസ്തുത ഭൂമി ഒന്നടങ്കം അദ്ദേഹം ഇസ്ലാമിന് വഖഫ് ചെയ്തു. ഇസ്ലാമിൽ പ്രയോഗത്തിൽ വന്ന ആദ്യത്തെ വഖഫായിരുന്നു അതെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.

* * *

നബി(സ)യുടെ മദീനാജീവിതത്തിലെ സുപ്രധാനമായ എല്ലാ കാര്യങ്ങളിലും ഉമറി (റ)ന്റെ പങ്ക് അനിഷേധ്യമായിരുന്നു, നബി(സ)യുടെ വിധേയാനന്തരം അബൂബക്കറി(റ)നെ ഖലീഫയായി അവരോധിക്കുന്നതിലും പിന്നീട് ഖലീഫയുടെ ഭരണകാര്യങ്ങളിലും അദ്ദേഹം പങ്കുവഹിച്ചു.

നബി(സ)യുടെ വിധേഗം മുസ്ലിംകളിൽ സൃഷ്ടിച്ച മാനസിക വിഭ്രാന്തിയും ദുഃഖവും ചെറിയ തോതിലായിരുന്നില്ല.

ഔസ്, ഖസ്റജ് എന്നീ മദീനാഗോത്രങ്ങളും ഭിന്നിപ്പിന്റെ തുടക്കത്തിലേക്കു നയിക്കപ്പെട്ടു. ബനുസാഇദയുടെ വീട്ടിൽവെച്ചു നടന്ന സമ്മേളനത്തിൽ ഖലീഫയെ നിശ്ചയിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ അവർ തർക്കത്തിലായി. പലരും പല അവകാശ വാദങ്ങളും ഉന്നയിച്ചു. അബൂബക്കർ(റ), ഖലീഫ മുഹാജിറുകളിൽനിന്ന് ആവേണ്ടതിന്റെ ഔചിത്യം അവരെ ബോധ്യപ്പെടുത്തി. പക്ഷേ, ആരായിരിക്കണം?

ഉമർ(റ) അവസരേചിതം ഇടപെടുകയും അബൂബക്കർ(റ)നെ ഖലീഫയായി നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന് ഒന്നാമതായി ബയ്അത്ത് (അനുസരണ പ്രതിജ്ഞ) ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അതിനെ തുടർന്ന് പ്രസ്തുത പ്രശ്നം തീരുമാനത്തിൽ കലാശിച്ചു, അനന്തരം പുതിയ ഖലീഫയുടെ രണ്ടേകാൽ വർഷത്തെ ഭരണ കാലത്ത് ഉമർ(റ) ഖലീഫയുടെ താങ്ങുംതണലുമായി നിലകൊണ്ടു.

* * *

ഖലീഫ അബൂബക്കർ(റ) മരണത്തിനുമുമ്പ് തന്റെ പിൻഗാമിയായി ഉമർ(റ)നെ നിർദ്ദേശിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. മുസ്ലിം സൈന്യം അന്ന് പേർഷ്യ-സിറിയ പ്രദേശങ്ങളിൽ യുദ്ധത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു.

മരണ ശയ്യയിലായിരുന്ന ഖലീഫ തന്റെ പിൻഗാമിയെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നത് ഒരു ആലോജന സമിതിക്ക് വിടുന്നത് ഭയപ്പെട്ടു. അഭിപ്രായ വ്യത്യാസവും അന്തഃഛിദ്രവും വന്നുഭവിച്ചാൽ രണാങ്കണത്തിൽ സമരംചെയ്യുന്ന സൈനികർക്ക് അത് ബാധിക്കുകയും ഇസ്ലാമിന് പരാജയം നേരിടുകയും ചെയ്തേക്കുമോ എന്നായിരുന്നു ഖലീഫയുടെ ഭയം.

അതു നിമിത്തം അദ്ദേഹം ഉമറിനെ ഖലീഫയായി തീരുമാനിക്കുകയും ഉസ്മാൻ (റ)നെ വിളിച്ചു തീരുമാനം വായിച്ചു കേൾപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

“ദൈവത്തിന്റെ തീരുമാനത്തിൽ... അബൂഖുഹാഫയുടെ പുത്രൻ അബൂബക്കർ മുസ്ലിം സമുദായത്തോടു ചെയ്യുന്ന കരാറാകുന്നു ഇത്. എന്തെന്നാൽ നിങ്ങളുടെ ഖലീഫയായി ഞാൻ ഉമർ(റ)നെ നിയമിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ക്ഷമ അവലംബിക്കുകയും നീതി നിർവ്വഹിക്കുകയുമാണെങ്കിൽ നല്ലത്. അങ്ങനെയാണ് അദ്ദേഹത്തെ കുറിച്ച് എന്റെ അറിവ്. നേരെ മറിച്ച് അതിക്രമത്തിന്റെ മാർഗ്ഗമാണ് അദ്ദേഹം പിൻതുടരുന്നതെങ്കിൽ ഞാൻ ഉത്തരവാദിയല്ല. കാരണം വരാന്തിരിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളെ കുറിച്ച് എനിക്കു അറിയുകയില്ല.”

അനന്തരം അദ്ദേഹം പള്ളിയിൽ നിറഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന പൊതുജനങ്ങളോടൊന്നിനെ ചോദിച്ചു.

“ഞാൻ ഖലീഫയായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന ആളെ നിങ്ങൾക്ക് ഇഷ്ടമായിരിക്കുമോ?”

അവർ എല്ലാവരും വിളിച്ചു പറഞ്ഞു. “അതെ, ഞങ്ങൾക്കിഷ്ടമാണ്.”

ഖലീഫ പ്രഖ്യാപിച്ചു: “ഞാൻ ഉമറി(റ)നെ എനിക്കു ശേഷം ഖലീഫയായി നിയമിച്ചിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ അനുസരിക്കുകയും പിന്തുണയ്ക്കുകയും ചെയ്യുവിൻ”.

അങ്ങനെ ഉമർ രണ്ടാമത്തെ ഖലീഫയായി.

* * *

ഇസ്ലാമിക ഖിലാഫത്തിന്റെ പരിധി ഉമറി(റ)ന്റെ കാലത്ത് വളരെയേറെ വ്യാപിച്ചു. ഇറാഖും പേർഷ്യയും സിറിയയും പലസ്തീനും ഈജിപ്തും നേടിയെടുത്തത് അദ്ദേഹമാണ്.

* * *

പേർഷ്യൻ ചക്രവർത്തി യസ്ദജർ മൂന്നാമൻ അധികാരമേറാൻ ആ കാലഘട്ടത്തിലായിരുന്നു. യുവാവായിരുന്ന അദ്ദേഹം തന്റെ ജനതയെ ഒന്നിപ്പിക്കാനും രാജ്യത്തിന്റെ യശസ്സ് വർദ്ധിപ്പിക്കാനും തീരുമാനിച്ചു.

ഒരുലക്ഷത്തിൽ പരം വരുന്ന സുശക്തമായൊരു സൈന്യത്തെ സംഘടിപ്പിച്ചു പ്രശസ്തനായ റുസ്തമിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ മുസ്ലിംകളെ നേരിടാൻ തീരുമാനിച്ചു.

പ്രസ്തുത വിവരമറിഞ്ഞ ഉമർ(റ) രാജ്യത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ സൈനികരോട് സന്നദ്ധരാകുവാൻ കൽപിക്കുകയും സന്നാഹങ്ങൾ ശേഖരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇരുപതിനായിരത്തോളം വരുന്ന സൈന്യത്തുന്റെ നേതൃത്വം സ്വയം ഏറ്റെടുത്ത് ഉമർ(റ) റുസ്തമിനെ നേരിടാൻ തീരുമാനിച്ചു.

പക്ഷേ, മുസ്ലിംകൾ അദ്ദേഹത്തെ മദീന വിട്ടു രണാങ്കണത്തിലേക്കു പോകാൻ സമ്മതിച്ചില്ല. പ്രാപ്തനായ ഒരു നേതാവിനെ സൈന്യത്തിനു നിയോഗിച്ചു കൊടുക്കാനും ഖലീഫ മദീനയിൽ തന്നെ നിൽക്കാനുമാണ് അവർ നിർദ്ദേശിച്ചത്. അതനുസരിച്ച് സഅ്ദ്ബ്നു അബീവഖാസിനെ സൈന്യനായകനായി നിയോഗിച്ചു.

സഅദ്(റ) തന്റെ സൈന്യവുമായി കൂഫയുടെ സമീപത്തുള്ള ഖാദിസിയയിൽ ചെന്നെത്തി... ക്രിസ്താബ്ദം 636-ൽ ആയിരുന്നു അത്.

പേർഷ്യൻ നേതാവ് റുസ്തമും മുസ്ലിംകളും തമ്മിൽ യുദ്ധത്തിന്റെ പ്രാരംഭമായി സംഭാഷണം നടത്തി... ഇസ്ലാം മതം സ്വീകരിക്കുകയോ കപ്പം നൽകുകയോ ചെയ്യണമെന്നും അല്ലാത്ത പക്ഷം യുദ്ധത്തിന് സന്നദ്ധരാവണമെന്നും മുസ്ലിംകൾ നിർദ്ദേശിച്ചു.

റുസ്തം യുദ്ധത്തിന് തയ്യാറായി... ഖാദിസിയായിൽ വെച്ച് ഘോരയുദ്ധം നടന്നു. നാലു ദിവസത്തെ രൂക്ഷ യുദ്ധത്തിൽ മുസ്ലിം സൈന്യം വിജയിച്ചു. മുപ്പതിനായിരത്തോളം സൈനികർ ശത്രുപക്ഷത്ത് കൊല്ലപ്പെട്ടു. കൂട്ടത്തിൽ സൈന്യനായകൻ റുസ്തമും.

എണ്ണായിരത്തോളം മുസ്ലിം സൈനികരും രക്തസാക്ഷികളായി.

* * *

ഖാദിസിയായ യുദ്ധം കഴിഞ്ഞു രണ്ടു മാസത്തോളം മുസ്ലിം സൈന്യം അവിടെ വിശ്രമിച്ച ശേഷം പേർഷ്യൻ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ ആസ്ഥാനമായിരുന്ന മദായിനിലേക്ക് പുറപ്പെട്ടു.

മുസ്ലിം സൈന്യത്തിന്റെ ആഗമനമറിഞ്ഞ യസദജർദ്ദ് ചക്രവർത്തിയും കൂട്ടുകാരും അവിടെ നിന്ന് ഓടി രക്ഷപ്പെട്ടു. വിലമതിക്കാനാവാത്തത്ര സമ്പത്തായിരുന്നു അവർ കിസ്റയുടെ കൊട്ടാരത്തിൽ ഉപേക്ഷിച്ച് പോയത്.

സഅദും കൂട്ടുകാരും വിജയാഘോഷത്തോടു കൂടി കൊട്ടാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.

പണ്ട് മുസാനബി(അ)യുടെ ശത്രുവായിരുന്ന ഫറോവാ ചക്രവർത്തി തന്റെ കൊട്ടാരങ്ങൾ ഉപേക്ഷിച്ചുപോയ സംഭവത്തെ കുറിച്ചു അല്ലാഹു അവതരിപ്പിച്ച "കംതറക്കുമിൻ ജന്നാത്തിൻ വളയൂൻ...." എന്ന ഖുർആൻ സൂക്തം ആഘോഷപൂർവ്വം ഓതിക്കൊണ്ടാണ് സഅദും(റ) സൈനികരും കൊട്ടാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചത്. അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന സമ്പത്ത് അടക്കം മദായിൻ മുസ്ലിംകൾക്ക് അധീനമായി.

* * *

ഇസ്ലാമിക ചരിത്രത്തിൽ സുപ്രധാനവിജയം (ഫത്ഹുൽ ഫുതുഹ്) എന്നറിയപ്പെടുന്ന നഹാവത്ത് യുദ്ധം നടന്നതും ഉമറി(റ)ന്റെ കാലത്തായിരുന്നു. ഹിജറ ഇരുപത്തിഒന്നാമത് വർഷം ഖാദിസിയായിലും മദായിനിലും പരാജയം രുചിച്ച പേർഷ്യക്കാർ മുസ്ലിംകളോട് സുശക്തമായി തിരിച്ചടിക്കാൻ തന്നെ തീരുമാനിച്ചു.

ഒന്നര ലക്ഷത്തോളം വരുന്ന, സർവ്വ സന്നാഹങ്ങളോടു കൂടിയ ഒരു സൈന്യം അവർ ശേഖരിച്ചു. വിവരമറിഞ്ഞ ഖലീഫ നുഅ്മാനുബ്നു നുമുഖ്രി(റ)ന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ മുപ്പതിനായിരം വരുന്ന ഒരു സൈന്യത്തെ അയക്കുകയും നഹാവത്തിൽ അവരെ നിശ്ശേഷം നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിന്നു ശേഷം പേർഷ്യക്കാരിൽ നിന്ന് മുസ്ലിംകൾക്ക് കാര്യമായ എതിർപ്പ് നേരിടേണ്ടി വന്നില്ല.

അനന്തരം നുഅ്മാനും സൈന്യവും പേർഷ്യയിലെ അവശേഷിച്ച പ്രദേശങ്ങൾ കൈവശപ്പെടുത്തി... അർമീനിയ വരെ അവരുടെ ജൈത്ര യാത്ര തുടർന്നു. പേർഷ്യൻ സാമ്രാജ്യം പിച്ഛിച്ഛിതപ്പെട്ടു. പ്രവാചക തിരുമേനിയുടെ ലിഖിതം പണ്ടു പേർഷ്യൻ ചക്രവർത്തി പിച്ഛിച്ഛിന്തിയത് പോലെ.

റോമാസാമ്രാജ്യത്തിനെതിരെ മുസ്ലിംകൾ ആഞ്ഞടിക്കാൻ തുടങ്ങിയതും ഉമർ(റ) ന്റെ ഭരണകാലത്തായിരുന്നു. ദമസ്കസ് പട്ടണം പിടിച്ചടക്കാൻ ഖലീഫ കൽപ്പന പുറപ്പെടുവിച്ചു. പട്ടണം സുശക്തമായ മതിലുകളും വെള്ളം നിറഞ്ഞ കിടങ്ങുകളും കൊണ്ടു വലയം ചെയ്യപ്പെട്ടതായിരുന്നു. എഴുപതു ദിവസത്തോളം മുസ്ലിം സൈന്യം പട്ടണം വളഞ്ഞു. അതിനിടയിൽ ഒരു അർദ്ധരാത്രിയിൽ ഖാലിദ്ബ്നു വലീദിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഒരു സംഘം കോട്ടമതിൽ കടന്നു ഒരു കവാടം തുറന്നു.

കാര്യമറിയാതെ മറുഭാഗത്ത് നിലയുറപ്പിച്ചിരുന്ന അബൂഉബൈദ(റ) റോമാസൈന്യ നേതാക്കളുമായി സന്ധിസംഭാഷണത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരുന്നു. അത് നിമിത്തം സന്ധിവ്യവസ്ഥയിലാണ് ദമസ്കസ് മുസ്ലിംകൾക്ക് അധീനമായത്.

പിന്നീട് ഹിംസും ഹൗമാത്തും മുസ്ലിംകൾക്ക് കപ്പം നൽകാമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തു.

ഖിൻസിരീൻ, ഹൽബ് തുടങ്ങിയ പ്രദേശങ്ങൾ അവർ പിടിച്ചടക്കിയ ശേഷം സുപ്രസിദ്ധമായിരുന്ന അന്തോക്കിയയിലേക്ക് പ്രവേശിച്ചു. ദിവസങ്ങളോളം നീണ്ടു നിന്ന പ്രതിരോധം ഭേദിച്ചു അന്തോക്കിയയും മുസ്ലിംകൾക്ക് അധീനപ്പെട്ടു.

ഫലസ്തീൻ ഇസ്ലാമിന് നേടിക്കൊടുത്തതും ഉമർ(റ) ആയിരുന്നു. മുആവിയ(റ), അംറുബ്നുൽ ആസ്(റ) തുടങ്ങിയ സൈനികനായകരാണ് അതിന് നേതൃത്വം നൽകിയത്. ധീരതയോടെ ഖുദ്സിനെ പ്രതിരോധിച്ച ക്രിസ്ത്യാനികൾ നിരാശരാവുകയും സന്ധിക്ക് സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു. അവർ ഒരു നിബന്ധന വെച്ചു: ഖലീഫ ഉമർ(റ) നേരിട്ട് സന്ധിയിൽ പങ്കെടുക്കണമെന്നും. കരാർ വ്യവസ്ഥകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വന്തം കരം കൊണ്ടായിരിക്കണമെന്നും. അതനുസരിച്ചു ഉമർ(റ) ഹിജ്റ 18-ൽ ഖുദ്സിൽ എത്തി.

ക്രിസ്തീയ നേതൃത്വത്തോട് മാനുഷമായി സന്ധി സംഭാഷണം നടത്തി.

അവർക്ക് ആരാധനാസ്വാതന്ത്ര്യവും ജീവിത സംരക്ഷണവും വാഗ്ദത്തം ചെയ്തു. ഉമർ(റ) ബൈത്തുൽ മുഖദ്ദീസ് സന്ദർശിച്ചു.

സന്ദർശന വേളയിൽ നമസ്കാരത്തിനു സമയമായി... ക്രിസ്ത്യാനികൾ അവരുടെ ചർച്ചിൽ നമസ്കരിക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. ഉമർ(റ) ആദരപൂർവ്വം നിരസിച്ചു. തനിക്കുശേഷം തന്റെ അനുയായികൾ അത് ചര്യയാക്കിയാൽ മോശമല്ലേ!

ഉമർ(റ) അവിടെയുള്ള ഹൈക്കൽ സുലൈമാൻ എന്ന സ്ഥലത്ത് കാണപ്പെട്ട മാലിന്യങ്ങൾ നീക്കാൻ കൽപിച്ചു. അവിടെ നമസ്കരിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം അവിടെ ഒരു പള്ളി നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടു. പ്രസ്തുത പള്ളി ഇന്നും നിലകൊള്ളുന്നു.

അംബ്നുൽ ആസ്(റ), ഉമറി(റ) നോട് ഈജിപ്തിലേക്ക് സൈനിക മുന്നേറ്റം നടത്താൻ സമ്മതമാവശ്യപ്പെട്ടു. അംബ് ഈജിപ്തിനെ കുറിച്ച് അറിയാവുന്ന ആളായിരുന്നു. കച്ചവടാവശ്യാർത്ഥവും മറ്റും പല തവണ അദ്ദേഹം ഈജിപ്ത് സന്ദർശിച്ചിരുന്നു.

ദീർഘമായ പര്യാലോചനക്ക് ശേഷം ഉമർ(റ) സമ്മതിച്ചു. റോമാക്കാരുടെ കോളനിയായിരുന്നു അന്ന് ഈജിപ്ത്. അവരുടെ അടിമച്ചങ്ങലയിൽ അമർന്ന് കഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന തദ്ദേശീയർ അംറിന്റെ ആഗമനം സഹർഷം സ്വാഗതം ചെയ്തു. അവരുടെ രക്ഷകനായിട്ടാണ് അവർ അംറിനെ(റ) കണ്ടത്!

അംബ് ഈജിപ്ത് കീഴടക്കി... ഖിബ്തികൾക്ക് മതസ്വാതന്ത്ര്യം നൽകി... നാട്ടിന്റെ പരോഗതിക്ക് വേണ്ടി ശ്രമിച്ചു. കൃഷിയും ജലസേചന സൗകര്യങ്ങളും വർദ്ധിപ്പിച്ചു. നൈലിനെയും ചെങ്കടലിനെയും ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന കനാൽ പുനഃസ്ഥാപിച്ചു. 'ഖലീഫ് അമീറുൽ മുഅ്മിനീൻ' എന്ന് അതിന് നാമകരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

ഫുസ്താത്ത് പട്ടണം നിർമ്മിക്കുകയും അവിടെ ഒരു പള്ളി പണിയിക്കുകയും ചെയ്തു!

* * *

ഇസ്ലാമിക കലണ്ടർ ഹിജ്റ വർഷം മുതൽ ആരംഭിച്ചതും മുഹർറം മുതൽ വർഷാരംഭം നിശ്ചയിച്ചതും ഉമറി(റ)ന്റെ ഭരണപരിഷ്കാരങ്ങളിൽപ്പെടുന്നു.

ജഡ്ജിമാരെ പ്രത്യേകമായി നിയമിച്ചതും നീതിനിർവ്വഹണ വകുപ്പ് ഭരണകർത്താക്കളിൽ നിന്ന് വേർപ്പെടുത്തിയതും അദ്ദേഹമായിരുന്നു.

ഭരണകാര്യങ്ങളിൽ സത്യസന്ധതയും പ്രാപ്തിയും ഉള്ളവരെ മാത്രമേ അദ്ദേഹം നിയോഗിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. അധികാരമേൽപ്പിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് അവരുടെ ആസ്തിയെ കുറിച്ച് അദ്ദേഹം പരിശോധിക്കുകയും കണക്കെടുക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

ഇസ്ലാമിക ഭരണകൂടത്തിന്റെ പരിധി വ്യാപിച്ചപ്പോൾ സൗകര്യാർത്ഥം പല പരിഷ്കരണങ്ങളും അദ്ദേഹം നടപ്പിലാക്കി.

സേനാവിഭാഗത്തെ പരിഷ്കരിക്കുകയും അവർക്ക് പ്രത്യേക പട്ടികയും വേതനങ്ങളും നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്തു.

സേവനത്തിന്റെയും പരിചയത്തിന്റെയും പാതയിൽ മുൻപന്തിയിൽ നിന്നിരുന്ന മുഹാജിറുകളെയും അൻസാറുകളെയും പ്രത്യേകം പരിഗണിച്ചു. പൊതു ഖജനാവിന്റെ ഘടനയിലും വിപുലമായ പരിഷ്കരണം വരുത്തി... വരവു ചെലവു കണക്കുകൾ എഴുതി സൂക്ഷിക്കാൻ തുടങ്ങി.

രാജ്യത്തിന്റെ വിവിധ പ്രവിശ്യകളിലേക്ക് ഔദ്യോഗികമായ ഉത്തരവുകളും അറിയിപ്പുകളും എത്തിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ തപാൽ സംവിധാനവും ഏർപ്പെടുത്തപ്പെട്ടു.

അളവും തൂക്കവും പരിശോധിക്കാനും കൊള്ളക്കൊടുക്കലും വഞ്ചനയും പൂഴ്ത്തിവെപ്പും തടയാനും, ശുചീകരണ കാര്യങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധിക്കാനും മൃഗങ്ങളെ അമിതഭാരം വഹിപ്പിക്കുന്നത് തടയാനും അധികാരപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് ഒരു പ്രത്യേക വകുപ്പ് തന്നെ അദ്ദേഹം ഏർപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.

ഇസ്ലാമിക പ്രബോധനത്തിന്റെ പുരോഗതിക്കു വേണ്ടി ജയിച്ചടക്കിയ എല്ലാ പ്രദേശങ്ങളിലേക്കും പ്രബോധകരെ നിയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു.

* * *

മുഗ്ലിറത്ത്ബുനു ശുഅ്ബ(റ)യുടെ പേർഷ്യക്കാരനായ ഒരു അടിമക്ക് ഉമറി(റ)നോട് വിദ്വേഷമുണ്ടായിരുന്നു. അഗ്നിയാരാധകനായ അയാളുടെ പേര് ഹൈറൂസ് അബൂലുഅ്ലുഅ എന്നായിരുന്നു. തന്റെ വിദ്വേഷം തീർക്കാൻ അയാൾ അവസരം പാർത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു. നീതിമാൻമാരുടെ രക്തത്തിന് വേണ്ടി ദാഹിക്കുന്ന സ്വാർത്ഥികളായ ദുഷ്ടന്മാർ എക്കാലത്തു മുണ്ടല്ലോ.

ഒരു ദിവസം പതിവ്പോലെ ഉമർ(റ) സുബ്ഹ് മനസ്കാരത്തിന് പള്ളിയിലെത്തി അണി ശരിപ്പെടുത്തി. ഇമ്മാമത്ത് നിൽക്കാൻ മിഹ്റാബിലേക്ക് നീങ്ങുകയായിരുന്ന ഉമറിനെ ദുഷ്ടനായ അബൂലുഅ്ലുഅ മാറകമായി കുത്തിപ്പരിക്കേൽപ്പിച്ചു. ആറോളം മുറിവുകൾ!

ഉമർ(റ) വീണു. അദ്ദേഹത്തെ തന്റെ വീട്ടിലേക്കെടുത്തു.

തന്നെ അക്രമിച്ചത് അഗ്നിയാരാധകനായ ഒരാളാണെന്നറിഞ്ഞ ഖലീഫ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

“അല്ലാഹുവിന് സ്തുതി. അല്ലാഹുവിന്റെ മുമ്പിൽ ഒരു സുജൂദ് എങ്കിലും ചെയ്ത ഒരു മുസ്ലിമല്ലല്ലോ എന്നെ കുത്തിയത്!”

ഹിജ്റ 23-ാം വർഷം 63-ാം വയസ്സിൽ അദ്ദേഹം മരണപ്പെട്ടു.

ആയ്ശ(റ)യുടെ സമ്മതപ്രകാരം അവരുടെ വീട്ടിൽ നബി(സ)യുടെയും അബൂബക്കർ(റ)ന്റെയും ഖബറിനടുത്ത് അദ്ദേഹത്തെ മറവു ചെയ്തു.

പത്ത് വർഷവും ആറ് മാസവുമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണകാലം.